

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Theologiae Moralis Super Decalogum Seu Decem Dei Praecepta Pars ...

Tractatus II. In I. Præceptum De Fide, Spe, Charitate, Religione, & Peccatis
oppositis

Sporer, Patricius

Salisburgi, 1711

Sectio I. Charitatis definitio, actus, objectum, excellentia.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-59952](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-59952)

CAPUT V.

De Charitate Theologica.

Quatenus ipsum Deum potissimum respicit.

SECTIO I.

Charitatis definitio, actus, objectum, excellencia.

SUMMARIUM.

1. Charitas definitur esse 1. virtus Theologica 2. supernaturalis. 3. effectiva à solo Deo procedens. 4. ab habitu gratie realiter indistincta. Exemplar seraphicum.
2. Cujus actus proprius & primarius est diligere Deum propter se
3. Quid sit diligere Deum super omnia, objective, appetitive, & intentione?
4. Quid sit amor concupiscentia, & amicitia?
5. Quid sit amor Dei affectivus, & effectivus?
6. Amor Dei affectivus alius est affectu complacentia (Exemplar Seraphicum.)
7. Alius affectu desiderii
8. Quid amor Dei affectivus, practicus, seu obedientialis? (exemplar seraphicum)
9. Explicatur Mandatum magnum, Diliges Dominum Deum tuum &c.
10. Quid sit diligere ex toto corde, totalitate negativa, & positiva? Exemplar seraphicum.
11. Charitatis objectum materiale, & formale est ipse Deus, ut summum Bonum in se.
12. Charitas est omnium virtutum perfectissima.
13. Et omnium forma, seu anima.
14. Ac radix omnis meriti.
15. Et hinc nullus omnino actus, quantumvis moraliter bonus, est meritorius gratia & gloria, nisi sit à Charitate

tate elicitus, vel imperatus, & in Deum actu-
tute relatus

16. *Quid sit actus, seu actualiter actiones suas
referre? &c.*
17. *Quid sit, seu quando quis censeatur eas virtute
tualiter in eum referre?*
18. *Corollarium notabile.*
19. *Affertur sententia Suarez volentis actus aliarum
tum in homine etiam ex charitate non elicitus
peratos, adhuc esse per se meritorios.*
20. *Charitatis objectum, & actus secundarius est ipse
21. Quis intelligatur nomine proximi?*
22. *Proximus diligendus est propter Deum,*
23. *Amore scilicet amicitia, propter ejusdem partem
à Deo bonitatem, ei volendo bona naturalia
turalia &c.*
24. *Qui amor amicitia debet esse supernaturalis
ex parte 1. Principii. 2. motivi. & 3. objecti.*
25. *Hinc à Charitate Theologica alienus est amor
proximi. 1. ex motivo tantum naturali. 2. de
salutem non conducente; & 3. multo magis
cupiscentia solum.*

ASSERTIO I.

Charitas est virtus Theologica supernaturalem
quâ Deus propter se diligitur, proximum
tem propter Deum. Definitio est omnium
paucis verbis, non tamen pauca, facilisque
lectu. Quatuor comprehendit explicandum
Charitatis habitum. 2. Charitatis actum
rium primum. 3. & Charitatis objectum
marius. 4. Charitatis actum, & objectum
secundarium.

Charitatis habitus.

Est virtus Theologica supernaturalis.

I. **V**irtus: quia verissimè & omnium virtutum maximè Charitas est bona qualitas mentis, quæ habentem perficit, & opus ejus bonum reddit. Ut abundè patebit in sequentibus. *Theologica*: quia actu suo elicitò immediatè tendit in ipsum Deum, quo velut genere conveniens cum Fide & Spe, jam clara eminentia differt à virtutibus moralibus, atque ipsa virtutum moralium Principe, Religione; Fides enim actu suo elicitò immediatè credit Deum, Deoque primæ veritati assentitur: Spes actu suo elicitò immediatè concupiscit, & intendit consequi Deum, ut Summum Bonum nostrum: Charitas actu suo elicitò, immediatè amplectitur Deum ut Summum Bonum in se. Religio autem actu suo elicitò, scilicet devotione, immediatè vult non ipsum Deum, sed cultum Dei, orationem, adorationem Dei, Sacrificium &c. §. At nonne immediatè oramus, & adoramus ipsum Deum? Ita. Sed Oratio & Adoratio non sunt actus immediatè elicitè Religionis, sed tantùm devotio, quæ est prompta voluntas exequendi ea, quæ ad cultum Dei spectant, orandi, & adorandi &c. Longius à Divino objecto discedunt reliquæ virtutes morales, quàm ut clarè differentiam advertere non debeas.

II. *Supernaturalis*, nimirum à Deo per se infusa,

fusa, juxta illud Apostoli ad Roman. 5. *Gratias Dei diffusa est in cordibus nostris per Spiritum Sanctum, qui datus est nobis*, Deum cum supernaturaliter attingens, tanquam finem ultimum, supernaturalem maxime. Secundo ergo & excluditur hic omnis amor Dei, scilicet naturalis & acquisita, quæ nimirum diligit Deum ex principio & motivo naturali tanquam qualis naturalis charitas, & amor utique caritatis. Quemadmodum enim, Deus, factus est unus, primum Ens, & omnium principium finitæ perfectionis, bonitatis &c. naturaliter cognoscibilis, quidni etiam sic naturaliter amatus à creatura rationali naturaliter fit amatus. Attamen non sufficit ad salutem ejusmodi naturalis & acquisita charitas, cum implicet per se ordinem naturale attingi finem adeo supremum naturalem: per charitatem enim non tantum attingimus, sed intimè conjungimur ultimo supernaturali fini nostro. III. Adeo quidem naturalis, & per se infusus est habitus noster Charitatis, ut à solo Deo effective in nobis producat: à nobis verò solum acquiratur naturaliter, vel meritorie, utpote per Sacramenta cum debita dispositione suscepta, aut extrinsecus merita per suum proprium actum, amorem super omnia, aut contritionem perfectam. Hic habitus acquisitus augeri potest perpetuo, tum per iterata Sacramenta, tum per actus suos elicitos vel imperatos, seu quod idem est, per actus meritorios; ut §. 3. videbimus. De

tur autem solum demeritorie, directe quidem per
 odium Dei, indirecte autem per omne peccatum
 mortale, quatenus unionem & amicitiam cum
 Deo destruit, ut ex dictis de peccato mortali li-
 quet. Hæc omnia certa apud Scholasticos: hæc
 summariè annuisse sat sit. Unum tamen adhuc
 adde IV Suavis & facilis est sententia Antiquo-
 rum Scholasticorum cum *Magist. in 2. dist. 27.*
Scoto vid. q. unica. Et plurimum RR. habitum
 infusam Charitatis Divinæ esse eundem realiter
 cui gratia sanctificante, seu gratum faciente,
 differre solum ratione, respectu, vel connotato.
 Ita nimirum ut idem realiter habitus nobilissimus
 à Deo infusus dicatur Gratia in ordine ad subje-
 ctum; quatenus scilicet animam vel hominem
 formaliter sanctum, justum, Deoque gratum &
 dilectum reddit. Charitas verò dicitur in ordine
 ad operationem, quatenus nimirum inclinat ho-
 minem ad operationes sanctas, Deo gratas, &
 meritorias; seu quod idem est Gratia dicitur qua-
 tenus hominem Deo, gratum, & dilectum facit,
 Deum velut inclinat, & movet, imò obligat ad
 hominem amandum, & tandem salvandum. *Cha-
 ritas* verò dicitur, quatenus homini Deum red-
 dit charum & dilectum, illumque inclinat & mo-
 vet, ut Deum amet, gratisque actibus in eum
 tendat. *Ratio est:* quia si ullibi, certè hic mili-
 tare potest Achilles ille Physicus; non sunt multi-
 plicanda entia sine necessitate; quænam autem
 hæc necessitas ponendi duos realiter distinctos ha-
 bitus pro Gratia & Charitate; quin idem realiter
 O 4 habi-

habitus exercere possit utrumque ratiocinatus? Atque ut rectè dicit Scotus *1c. n. 3. cun- que excellentia tribuuntur Grae, & O- rati tribuuntur, utraque enim formaliter equaliter dividit inter filios regni, & dam- nis, 15. de Civitate c. 18. Utraque & etiam ma virtutis, & neutra potest esse infor- que etiam conjungit ultimo fini perfecti- Etione, qualis potest esse in via: & si potest stincta, altera superflueret, quia reliqua- ret. Hæc Scotus. Tu benè pondera. spectantia qualiter nimirum Charitas sit virtutū perfectissima forma, comodius dicitur*

§. II.

Quà Deus propter se diligitur.

Charitatis actus proprius primarius

2 Charitatis actus proprius primarius est amicitia prosequi Deum super omnia propter se ipsum irreferibiliter. *Omne est: quia Charitatis Theologicæ proprius nus est, hominem aliquo modo pro ratione conjungere cum Deo, ut ultimo Fine, & summo Bono: sed nullus amor conjungit cum Deo, ut ultimo fine, & summo Bono, quo amatur Deus super omnia, & propter ipsum irreferibiliter, ita nimirum, ut irreferatur ad aliud, seu ametur propter aliud, cun- que bonum creatum, ut motivum primarium & finale, ut sanè ex terminis constat: nam ipso, quo amatur Deus propter quodcun- que bonum creatum, ut motivum principale &*

jam non amatur DEUS super omnia, sed minus, quam illud aliud bonum: nec consequenter talis amor conjungit nos DEO, ut ultimo fini & summo Bono; sed potius illi alteri bono propter quod amamus Deum. Nam propter quod unumquodque tale, ipsum est magis tale: atqui sic amares Deum, teque conjungeres DEO propter aliquod aliud bonum, v. g. Beatitudinem, vel, quod turpius, propter aliquod bonum, vel beneficium temporale, divinitas &c. ergo magis amares illud aliud bonum, eique magis conjungereris, quam ipsi DEO, consequenter illud aliud bonum esset tuus ultimus finis, & summum bonum, non ipse Deus. Quod ipsum est *velle uti fruendis, & fruendum*, omnis humana perversitas. Ut alicubi acutissime dixit Seraphicus Doctor D. Augustin. De hoc iterum necessario sect. 4.

Amare DEUM super omnia,

Seu magis, vel plus, quam omnia, tripliciter 3
intelligi & fieri potest: *Objective, appeti-*
tive, & intensive. 1. Amare Deum super omnia
objective est, verò amicitiae affectu velle DEO
majra bona, quam omnibus aliis: & sic ne-
cessariò diligitur DEUS super omnia. DEO enim
velle debemus ipsum infinitum, & omne bonum
suum, nec alteri velle possumus. Etenim ali-
quod bonum Divinum DEO proprium eidem
nolle, vel nvidere, ad odium DEI spectat. Idem
alicui creaturæ tribuere, ad idololatriam, vel
hæreticam blasphemiam. 2. Amare DEUM super
omnia *appetitive, vel estimative*, est affectu
ami-

amicitiæ DEUM magis æstimare, seu in
 majori æstimatione, & quasi pretio habere,
 omnia alia: ideóque illi per amorem fortius
 mius, immobiliusque adhærere, quam cum
 aliis: adeò, ut si opus fuerit, amans mallet
 omnia alia, & se ipsum potius perdere, quam
 summum Bonum suum supra omnia
 perdere, vel amittere, aut offendere, ut
 doque in mentis excessu factus, aut raptus,
 universam creaturam in duellum provocat.
 Apostolo dicens: *Quis nos separabit à Christo,*
Christi, &c. Et sic amare DEUM super
 (*Sec. seq.*) videbimus esse necessarium de
 cepto, 3. Amare DEUM super omnia intensius
 intensiori actu, vehementiori motu, tenentiori
 atque ardentiori affectu Deum diligere, pro
 in Deum tendere, ferri, abripi, quam in ullum
 En perfectiones amoris secundum ordinem.

Prima perfectio amandi DEUM super omnia
objective, affectu benevolentia vult DEUM
 suum esse, seu ipsum infinitum & omne bonum
 suum, hoc ipsum vult quarta super omnia
intensive, affectu, sensuque cordis quam intensissimo
 tenerrimo, flagrantissimo.

Alter perfectio, amandi DEUM super omnia
appreciative, affectu concordia vult DEUM
 & omne velle suum: hoc ipsum vult quarta
 omnia *intensive*, affectu motuque cordis, quam
 potest, contentissimo.

Tertia perfectio amandi DEUM super omnia
extensive, vult DEO nos ipsos, omnique velle

operari nostrum, affectu perfectæ tendentiæ. Hoc ipsum vult, & est quarta super omnia intensi-
ve, affectu conatûque penitus ardente, & multa
sæpe super vires moliente, uti docebit Assertio. Sed
tu interim inspicere, & jam aspira cum Seraphinis.

Exemplar Seraphicum

DEUS MEUS ET OMNIA.

O Quam super omnia intensi-ve. Audi alterum
Seraphim ad alterum clamantem, & dicen-
tem. Bonaventura Vit. S. P. N. c. 9. initio. Cha-
ritatem ferventem, qua sponsi amicus Franciscus
ardebat, quis enarrare sufficiat? Totus namque
quasi quidam carbo ignitus divini Amoris flam-
mâ videbatur absorptus. Subiò enim ad audi-
tum amoris Domini excitabatur, afficiebatur,
inflammabatur, quasi pleetro vocis extrinseca
chorda cordis interior tangeretur. Quid amplius?
ibid. §. 2. Christus Iesus crucifixus intra sua men-
tis ubera, ut myrrhe fasciulus jugiter morabatur,
in quem optabat per excessivi amoris incendium ra-
talius transformari. Quid amplius? Officium
SS. Stigmatum lect. 4. Cuius igitur Seraphicus desi-
deriorum arderibus sursum ageretur in Deum, &
affectus compassiva teneritudine in eum transfor-
maretur, cui ex Charitate nimia crucifigi com-
placuit, vidit quasi speciem unius Seraphim, &c.
Et quid tandem? ibid. lect. 5. Disparens itaque
visio post arcanum ac familiare colloquium, men-
tem ipsius Seraphico interiori inflammavit ardore;
carnem verò crucifixo conformi exteriori insignivit
effigie: tanquam si ad ignis liquefactivam virtu-
tem

tem sigillativa esset impressio subsecuta. Namque in manibus & pedibus eius apparent perunt &c. Jam scis, quid velim.

Totus ergo amor Franciscus, totus ardor ignis, totus incendium, & verbo Hebræo, simpliciter totus SERAPH. o charitatem feruillam, Quis enarrare sufficiat? Ecquis cogitatione assequatur, quàm seraphicâ intentione amoris flagrantia flammæ illud pectus, censo corde, per totas noctes evaporat suum: DEUS MEUS ET OMNIA. Conarogitare, & suspira.

Aspiratio S. Augustini, Manualis c. 10.

Amo te DEUS meus, amo te, & magis magis amare volo. Da mihi Domine speciosè præ filiis hominum, ut desiderem amem te, quantum volo, & quantum immensus es, & sine mensura debes amare. Amor, qui semper ardes, & nunquam quæris! Dulcis Christe, bone, JESU, Deus meus, accende me totum igne tuore tui, dulcedine tua, dilectione tui, pietate tui, charitate tua, pietate, & suavitate voluptate & concupiscentiâ tui, qua sancta & bona, & casta est, & munda, ut tota charitatis tue vaporatus diligam te Domine meo, ex tota anima mea, ex totis viribus meis, ex omni intentione mea.

Hic jam ipse actus, & affectus amoris Dicitur tanquam in proprio loco, diligentius explicatur.

& ad praxin applicandus est. Scripseram quidem de hoc ex professo in meo Seraphino Morali, sed ad paucorum manus pervenit iste libellus. Et rursus nuper in meo Tyrocinio seu Tract. 3. Sacramentali. num. 149. sed incidentaliter, quatenus opus erat ad naturam perfectæ contritionis intelligendam. Meretur nobilissimus actus etiam tertio inculcari, nec leniter remittendus est.

I. *Amor generalis.*

Amor generaliter est prosecutio boni apprehensi; seu motus appetitûs in alium, vel aliud, tanquam bonum apprehensum (sicut è contra, odium est fuga mali apprehensi; seu motus appetitûs in malum apprehensum, illud averfando &c.) Duplex est amor, concupiscentiæ, & amicitia. *Amor concupiscentiæ est*, quo alterum amamus, & benigno affectu prosequimur, quatenus nobis est bonus, utilis, delectabilis, &c. proinde eo amore amamus magis nos ipsos & nostrum commodum, quàm illum. *Amor amicitia est*, quo alterum amamus, ac bono affectu prosequimur, quatenus ipse in se est bonus, ac propter ipsiusmet bonitatem propriam, & cum affectu unionis, tanquam aliquid ad nos pertinens: idque duplici affectu: 1. *Complacencia*, de ejus bono habito complacendo, gaudendo, favendo, gratulando quasi de nostro. Sicut econtra de malo ejus tristando quasi de nostro. 2. *Desiderii*, bona, quibus caret & eget, ei desiderando, optando, ac pro posse etiam procurando, mala avertendo &c. Hæc enim

omnia

omnia exigit verus amicitiae amor. Itaque *concupiscentia erga DEUM* est, quo diligimus Deum ut *bonum nobis*; quatenus nimirum benefacit, & benefactor speratur in hac, tera vita, innumeris, immensisque bonis, ræ, gratiæ, & gloriæ, ac beatitudinis. Est actus Spei Theologicæ, quâ Deum ut *bonum nostrum*, æterna Beatitudine persequimur dum principaliter, & secundariò etiam omnium eum finem consequendum necessaria ac utilia ac media spiritualia, ac temporalia consequi *cupiscimus*, atque ex infinita Dei Bonitate missionibus consequi confidimus; ac certâ fiducia expectamus. Non ergò huc spectat amor, sed ad caput præcedens de Spe Theologica. Vide interim *loco citato Theol. Sacrae parte 3. n. 150. Amor amicitia erga Deum* quo amamus Deum propter se ipsum, quia in se infinite bonus, ac summum Bonum propter suam intrinsecam, infinitam, omnidam Bonitatem, Perfectionem, Excellentiam nimirum & affectu *complacentia* omne bonum habitum complacendo, congaudendo, & affectu *desiderii* bonum extrinsecum Gloriæ & ceteri desiderando, optando; ac pro posse in seipso & aliis procurando, ut mox explicabo latius.

Mihi in ordine ad praxin semper placet facilis, & simplex modus, quo Philosophi communiter amorem distinguunt in affectivum & effectivum, seu practicum. Amor affectivus dicitur, quo affectu & actu interno alteri

vel proximo) bene volumus, de ejus bono habito gaudento, bonum nondum habitum desiderando, &c. Amor *effectivus & practicus* dicitur, qui ex affectu in opus procedit alteri (DEO vel proximo) benefaciendo, bonum procurando, malum avertendo, &c. Sic enim magnus Alceleos Magister D. Ignatius in *Libello Exercit. hebdom. quarta ante contemplationem de Amore DEI*, praestanter dicit: *Imprimis duo notanda sunt. Primum, quod amor ipse ab operibus magis, quam a verbis pendet. Secundum notandum est, quod amor consistit in mutua facultatum, rerum & operum communicatione, puta scientia, divitiarum, honoris, & boni cujuscunque.* Sic Sanctus Ignatius, per verba utique intelligens affectus: atq; hoc ipso, quod dicat amorem magis ab operibus pendere, non vult excludere amorem affectivum, quo in amati bonitate complacet sibi quispiam, &c. sed vult indicare, quod amor affectivus non sufficiat ad perfectionem & salutem, nisi ei etiam amor effectivus & practicus in opus procedens jungatur: nam teste D. Gregorio hom. 3. in Evangelia. *Nunquam est amor Dei otiosus: operatur enim magna, si est: si vero operari renuit, amor non est.* (perfectus intellige.) Et ipse Salvator Joan. 14. Dixit: *Qui habet mandata mea, & servat ea, ille est, qui diligit me.* Habent ergo se amor affectivus & effectivus ad invicem, sicut Fides & Charitas. Ac proinde sicut Fides sine operibus Charitatis mortua est: ita & amor affectivus sine effectivo.

II. Amor DEI affectivus

I. *Affectu complacentia*

Est, quo DEO volumus, gaudemus, placemus, ac velut gratulamur omnem finitum bonum suum cum affectu unionis. Ut ait D. Thomas 2. 2. q. 27. à 3. *Amor impionem quandam secundum affectum ad amatum quodammodo ut unum sibi se pertinens; & sic movetur in ipsum, aniat.* Utpotè, dum ex consideratione Divinitatis, summæ, infinitæ Bonitatis, infinitæ profectio-
 nū ejus, mirabilium ejus operum, feriorum, judiciorum, &c. anima inflammatur, ac intimæ amicitie affectu, Deo Optimo mo vult, gratulatur, congaudet, & complacet & infinitum bonum suum: gaudens & exultans esse tantum, quantus est: gestit, jubilat, habere Deum tam infinitè bonum, potentem, excellentem, &c. se suaque omnia fert, & devovet Deo. Optat per impossibile re aliquid tribuendum Deo, quo ipso caret. emplò vulgò decantatò verè Seraphici Doctoris Patriarchæ D. Augustini; idque totum cum tu unionis in Deum tanquam suum, ad continentem, & sibi intimè uniendum. Hunc affectu unionis optimè exprimit amorosus ille Abbatidovicus Bloisus in *Tabella spirituali* propo-
 ita scribens. *Beatus sanè esses si toto affectu posses. O quantum bonum possideo! cum tu meus, qui magis est mihi ego, quam ego sa sum, adeò immensam gloriam, im-*

qui bona possideat! Nam illum revera pro meo magis habeo, ac teneo, quam unquam quidquam habui, ac tenui &c. Et hic amor negativè quidem & quoad prohibitionem excutit longissimè, & excludit damnatissimum peccatorum omnium odium DEI: positivè verò, & quoad exercitium, continet actum amoris divini omnium perfectissimum, excellentissimum, supremum, formosissimum, amorem amicitiae erga DEUM. Affectum benevolentiae vocant: verò Seraphinò opus esset, qui pro dignitate explicaret; Sed quis mortalium caperet explicantem? Simplici & rudi conceptu, ita acciperes iterato.

Amoris divini affectus benevolentiae, quò amatur DEUS super omnia objectivè, reipsa est, velle DEO ipsum suum esse infinitum ac omnium bonum suum, quod est, habet, operatur: num: dum ex consideratione divinæ Essentiae, Bonitatis, ac perfectionis infinitae, ex mirabilibus ejusdem operibus, beneficiis, anima inflammata amore, ac intimo amicitiae affectu, DEO Optimo, Maximo vult, approbat, congratulatur, congaudet, condelectatur infinitum & omnium bonum suum, gaudio velut exultat ac jubilat habere tam infinite bonum DEUM, affectibus nullis verbis explicabilibus: Est enim amor hic verè *mana absconditum*, quod nemo novit, nisi qui accipit: quem expertus mellifluus Bernardus in Jubilo canit: *Nec lingua valet dicere, Nec littera exprimere, expertus potest credere: Quid sit JESUM diligere.*

Atque hunc ajo esse actum amoris divini
 niumpfectissimum & excellentissimum. Quo
 admodum enim nullus potest amor major
 nisi quo DEUS se ipsum diligit, sic amor
 non potest esse melior atque perfectior, qui
 sit amori illi divino quam maximè contem-
 atqui Deus se ipsum amat volendo sibi, &
 nito modo complacendo, gaudendoque in
 bonum suum; nobisque dicitur: *Estote perfecti*
sicut & Pater vester cælestus perfectus est:
 perfectiori, quam prædicto actu DEUM
 non possumus. Et quonam perfectiori
 nium, præsertim Philosophorum sensu, am-
 aliud est, quam alicui *bonum velle*: tanto
 majorem perfectioremque amorem esse op-
 erga aliquem, quantò majus ipsi bonum
 mus: atqui DEO bonum immensus velle
 possumus, quam quod ipse est, bonorum om-
 bonum immensissimum: ergò neque DEUM
 dentiùs perfectiùsque amare possumus, quam
 illi bona omnia velle, congaudere, gratulari
 ctu, quo possumus, flagrantissimo.

Est præterea hic amor gustus quidam & fru-
 batio futuræ beatitudinis, fruitionisque beati-
 quâ Beati summo illo & infinito Bono perfru-
 tur: dum videlicet Essentiam divinam, ejusque
 que bonitatem infinitam, immensissimam
 perfectiones beatifica visione clarè intuentur,
 mox in eandem amore beatifico abrepti, ad
 eidem congaudent, condelectantur, gratulantur
 ut totis viribus, & quam ardentissimè velint De-

esse, quod est, tam sapientem, tam potentem, tam misericordem, tam justum, quam est, dignum omni honoris & gloriæ amplitudine ac majestate, exultantes lætitiâ inenarrabili & glorificatiâ, reportantes finem fidei suæ, ut loquitur Apostolorum Princeps. I. Petri I. Hinc illi concentus in cælo festivissimi: *Alleluja. Laus, & Gloria, & Virtus DEO nostro est. Alleluja: quoniam regnavit Dominus DEUS noster Omnipotens. Gaudeamus, exultemus, & demus gloriam ei &c.*

Quamquam autem istiusmodi perfectissimo amoris divini actu, ad plenum perfectumque, DEUM prosequi, proprium sit dictorum Beatorum amabile illud objectum clarè intuentium; nos autem viatores, eò ipsò, quò Essentiam divinam, ejusque infinitam bonitatem & perfectiones clarè non videmus, etiam eum amore benevolentiaè perfectè amare, suumque infinitum ac omne bonum perfectè velle, & congaudere non possumus: quantum tamen per Fidem apprehendimus, opitulante divina gratia, & nos in amore illo ipsos Beatos imitari, ipsamque beatitudinem hic in terris prælibare, ac velut inchoare possumus. Praxin vero Tyronibus velut in os, ut ajunt, optimè dicat Blasius Palma Canon. Regul. In laudatissimis suis *Actibus Virtutum*, quem quæso Lector familiarem habe. Actum Amoris sic habet:

Et ego desiderans exercere hunc excellentissimum actum amorosissime, amabilissime DEUS, ac Domine, summè gaudeo, mihi complacere, tibi

que congratulor de tuis infinitis perfectionibus
 attributis, quod solus tu sis, QUI ES: & in-
 mum infinitum bonum: sisque DEUS incommen-
 surabilis & immensus, qui comprehendi non potest
 que satis ab ulla creatura cognosci. Gratulor
 tibi tantam super nos, & super omnia potestatem
 gloriam, dominationem, imperium, & quod
 habeas à te ipso; Profectò Domine, si per
 possibile aliquid ego possiderem, quo tu careres,
 omne tibi libentissimè cederem, & erabuerem
 si possem esse DEUS, nollem, tantum idè
 solus esses &c. Sed quid aliena conlectamur
 nobis domi sit

Exemplar Seraphicum.

DEUS MEUS ET OMNIA.

O Quæ OMNIA DEUS tuus! quæ
 quæ mita, quæ pulchra, quæ multa.
 OMNIA DEUS tuus, quorum elevatissimam
 templatione, gustûque mirifico, quasi quod
 divinitatis haustu ebrius, aut potius immen-
 finiti boni pelago absorptus, exultabundè
 gaudens in DEO tuo per noctes integras
 & centies è succenso pectore eruclabas illud
 bum bonum, illud tuum DEUS MEUS ET
 NIA, ò verè vir Seraphice: ò FRANCIS-
 Cœlesti rursus Seraphino opus esset, qui
 mat! Certè non exprimit, sed verbulo,
 digito vestigium tantum indicat alter Ordini
 stri Seraph. Doctor Seraphicus Bonaventuræ
 Vita S. P. N. Francisci c. 9. Contuebatur in
 sbris pulcherrimum, &c. Inaudita namque

voitionis affectu fontalem illam bonitatem in creaturis singulis, tanquam in rivulis degustabat.

Sed vide, an non sensum illum Seraphicum proximè attingat, Amorosissimus ille Abbas Ludovicus Blofius in suo illo *Sacello Anima Tabell. Spirit.* Longius post medium sic habet: *Convenit planè, ut voluntatem tuam inclines, ad concipiendam sanctam quandam complacentiam & gratulationem; de incomprehensibili gloria, & dignitate Domini DEI tui, ita ut gaudeas, atque etiam pro perfecta beatitudine tua ducas, quod illa majestas tantam potestatem, tantas opes, tantamque claritatem obtineat: quem quidem affectum verus & sincerus amor DEI parit. Beatus sanè esses, si toto corde dicere posses: ô quantum bonum possideo! cum Deus meus, qui mihi magis est ego, quam ego ipse sim, adeò imensum gloriam, immensaque bona possideat! Nam illum pro MEO magis habeo ac teneo, quam unquam habui ac tenui, &c.* An non percipis sublimem & arcanum sensum Seraphici illius enthusiasti, **DEUS MEUS ET OMNIA?** Gusta, vide, & aspira;

Aspiratio D. August, 10.

Confess. 27.

Serò te amavi, pulchritudo tam antiqua, & tamen nova, serò te amavi: Et ecce intus eras, & ego foris, & ibi te querebam, & in ista formosa, qua fecisti, deformis irrueram. Memineras, & tecum non eram, ea me tenebant longè te, qua si in te non essent, non essent.

P 3

2. Af-

III. Amor DEI effectivus & practicus,
dictus etiam obedientialis,

Est, quo efficaciter, & in effectu bonum Dei 8
extrinsecum, ejus Gloriam, beneplacitum
in omni actione nostra intendimus, & procura-
mus: & in summa: efficaciter volumus DEO
omne velle suum: voluntati, ac beneplacito Di-
vino in omnibus consentientes. Unde plena
conformatio voluntatis nostræ cum Divina, est
simplex, pura, ac Deiformis intentio solius
gloriæ Divinæ ac beneplaciti, ardens zelus Glo-
riæ DEI, & salutis animarum; ardens deside-
rium, constans voluntas, ac propositum, ut
Dei voluntati, ac beneplacito, & maxime præ-
ceptis divinis in omnibus planè satisfiat; sum-
mum odium ac detestatio peccati & omnis illius,
quod Dei voluntati, ac beneplacito contrarium
& vel levissimè offensivum est, & tandem sum-
ma perfectio, ac consummata sanctitas hominis
viatoris. Ubi præcepti, & obligationis est obser-
vatio mandatorum DEI, & saltem quoad sub-
stantiam, & excludendo peccatum: perfectio-
nis autem, & consilii est in omnibus agendis,
& beneplacitum Divinum, perfecta conformi-
tate voluntatis nostræ cum Divina, resignatione,
oblatione, & traditione plenaria nostri in Divi-
num beneplacitum, & obsequium.

Dicitur autem hic amor Dei practicus, effecti-
vus, & operativus, etiam amor *Obedientialis*:
nimirum à præcipuo ejus officio, & effectu, vi-
delicet obedientia, & observantia amorosa om-

nium præceptorum Divinorum, quia eo
parati sumus, & fervidi ad obediendum Deo
omnibus, ubique & semper, quodocunque
ubicunque obligabimur: idque non metu
non spe præmii, vel mercedis, sed puri
amore amicitiae, quia eum amamus, bonum
lumus, optamus, & gaudemus: atque adeo
(nota per omnem modum) non solum, vel
principaliter, ut nos DEO placeamus: hoc enim
huc aliquid nescio, quid humani, & proprii
ctus, vel affectus redolet: Sed solum vel
paliter, quia DEO sic bene est, ipse sibi con-
cet, ac velut delectatur, ac voluptate afficitur,
si ejus beneplacitum impleatur, & fiat, quod
& præcipit, indeque ejus gloria extrinsecus
tur: & verbo: ut serviamus DEO, ut per
principaliter non nobis, sed ipsi Deo bene sit.
hinc est, quod in Sacra Scriptura passim
Divino tribuatur observantia mandatorum.
Joan. 14. *Si diligitis me, mandata mea servate.*
Item: *Qui habet mandata mea, & servaverit
ille est, qui diligit me.* Iterum: *Si quis diligit
me, sermonem meum servabit, & Pater meus
diliget eum, & ad eum veniemus, & manebimus
apud eum faciemus.* Et rursus c. 15. v. 10. *Si
cepta mea servaveritis, manebitis in dilectione
mea sicut & ego Pateris mei præcepta servaveritis,
maneo in ejus dilectione.* Similia reperies passim
apud Joan. Epist. 1. c. 2. & 5. Et concludit Ap-
supra: *Qui diligit, legem implevit.* Hic est
rus amor Dei amicitiae & super omnia appetitum

quo Deum ita super omnia æstimamus, ac velut appetiamur, eique per amorem fortius, firmitus-que conjungimur, quàm omnibus alijs, tantòque affectu nos DEO, ejusque voluntati unimus, ut malleus omnia, etiam nos ipsos, perdere, quàm Deum, ejusque amicitiam, dicamusque cum Apostolo: *Quis nos separabit a Charitate Dei &c.*

Summa summarum. Amore Dei affectivo, & effectivo simul juncto. 1. Volumus Deo ipsum esse suum, seu omne bonum ejus intrinsecum, & extrinsecum: modo explicato N. II. 2. Volumus Deo omne velle suum practice, & quantum in nobis est, efficaciter, modo declarato hoc N. III. Et eo ipso consequenter 3. Volumus Deo nos ipsos, & omne velle & operari nostrum, tanquam summo Bono, & nostro ultimo Fini cui: cui scilicet sumus, vivimus: & operamur, omnique actione nostra per charitatem uniri appetimus, & intendimus; adeò nimirum, ut homo omnibus suis potentijs, & facultatibus, earumque omnibus operationibus, affectibus, & motibus deliberatis conatur tendere in Deum, ut ultimum Finem suum & summum Bonum super omnia dilectum, solummodo ad ei serviendum, obsequendum, complacendum. Perfectionis verò & consilii in hoc affectu amoris divini est in omnibus agendis, omitendis, tolerandis, purè spectare voluntatem ac beneplacitum divinum. O perfectionem votis omnibus expetendam omni possibili conatu persequendam! Hæc est illa in sacris Litteris & à sanctis Patribus ac rerum spiritualium Magistris to-

ties, tantopere tam prolixè commendata, lau-
 ra, prædicata, nunquam satis laudanda confes-
 ras humana voluntatis cum divina; Hæc illa
 facta sui ipsius resignatio, oblatio, traditio in
 vinum arbitrii, beneplacitum, obsequium
 denique est integrè se tradere Deo. An nescis
 actor, quid sint hæc omnia? An verò compe-
 discere cupis? Scio tibi ad nova tantum prun-
 res. Ergo discere verbis moderni, sed ex
 spiritualibus Magistri, R. P. Pauli de Barni
 Solit. Hagioph. die 9. diss. pom.

Tradere se Deo integrè est: posito firmo
 decreto illum non offendendi culpâ aliqua
 mortali, sive veniali, saltem deliberate,
 maximo illi placendi studio, idque contentè
 stanterque. Est proculcare pedibus omnes
 siderationes humanas commodi, aestimationis,
 satisfactionis propriæ, valetudinis, vitæ
 ipsius, ut simus id, quod a nobis Deus requirit.
 Est: spiritualibus oculis cuncta intueri, non
 gi alio lumine, quam divino, accuratissime
 temperando omnibus illius inspirationibus
 cor habere ab omni creatura vacuum, non
 alia intentione aut proposito, quam ut Deo
 pleatur, recta in illum tendat, illique uni-
 boreat, & vivat. Est: ita nos Deo unire
 nihil tam forte validumque sit in tota rerum
 tura, quod nos queat ab illo separare, nihil
 aut solatii quærentes, nisi in illo, & proprie-
 lum. Est: se omnino conijcere in sinum
 illius providentiæ, committendo curam &

ministrationem rerum omnium ad nos spectan-
 tiam, in bonis fortuna, in valetudine corporis
 & animi, in studiis & propofuis, in vita, in
 morte, in aternitate, ut pro arbitrio cuncta difpo-
 nat. Est: denique fe in rebus omnibus divina
 illius voluntati conformare, nihilque aliud velle
 vel defiderare, quam quod ille vult, & defiderat:
 totum hoc est Deo fe penitus integreque tradere,
 Philothee Lector, agnofcis te in hoc speculo? An
 potius lubet breviori compendio intueri.

Exemplar Seraphicum.

DEUS MEUS ET OMNIA,

BENE, optimè, & non ad infipientiam tibi Pa-
 ter Seraphice, effe tibi DEUM TUUM
 OMNIA, qui est super OMNIA, ut exultet cor
 tuum in Domino, & delectetur super Deo falutari
 tuo: Pfallens cum cantico. *Pfal. 72. Quid enim*
mibi est in caelo; & à te quid volui super terram?
Defecit caro mea & cor meum, Deus cordis mei,
& pars mea Deus in aeternum. Seraphici iftius
 afpirii mihi imprimis femper placuit pia admo-
 dum commendatio laudatiffimi illius in Moralibus
 Scriptoris Hieremix Drexelii S. I. in *fuo Horolo-*
gio Angeli Tutel. Hora diei IX. non indigna, et-
 iamfi verbis plufculis, tibi pro praxi exferibi.

DEUM MEUS ET OMNIA. *Millies hoc di-*
cam, millies hoc cogitabo, millies hoc & usque millies
repetam. Neque enim vel dicere vel cogitare
majus possum aut melius, quam hoc ipfuro,
 DEUS MEUS ET OMNIA, alii alia quarant,
 alia

alia desiderent, unum ego Deum meum
 Deum desidero: O DEUS MEUS, ET OMNIA
 Opes alii & honores; voluptates alii
 relinquo; Deum ego habeam, & omnia
 totos alii ego mundos concedo? aureos &
 meos montes non invidéo, summas delicias
 mitto; mihi Deus meus est omnia: nihil
 num, nihil ita pulchrum aut jucundum,
 summum illud & primum bonum & melius
 pulchrius sit ac jucundius. DEUS MEUS
 OMNIA! quam me varia sæpè ascendunt
 ria, quam diversis subinde estuo cupiditatibus
 ut cum lunatico illo adolescente, modò in ignem
 modò in aquam rapiar. Sed quam illa tantum
 ua sunt, que ego tam anxie appeto? num hoc
 illud genus edulii aut potionis. Deus meus
 bus meus, potus meus, & omnia. Num hoc
 illud genus relaxationis aut voluptatis? De
 meus, gaudium meum, voluptas mea, & omnia
 Num hoc vel illud genus honoris aut dignitatis?
 Deus meus, honor meus, mea dignitas, & omnia
 omnia: quid est tandem, quod appetere possim
 & cuius loco, mihi non Deus sit, & sit omnia
 epulatio, mihi oblectatio, mihi quies, mihi
 saurus Deus est, & mihi Deus est omnia
 plus quam omnia, nam etsi cibus, quibus
 vesci: potu, quem sitio, refici: voluptate, quæ
 ardeo, frui; honores, quos ambio, assequi licet
 quid istud vesci est, quid illud refici, & frui,
 assequi? DEUS MEUS ET OMNIA: te frui
 refici, est perfectissimo refici, est frui, omnibus

nis: DEUS MEUS ET OMNIA. At verò labor premit, dolor affligit, cura distrabunt, homo turbat, & exagitat. Nihil horum metuendum: neque enim hac omnia etiamsi simul ingruant, mala sunt, si summum istud bonum optineatur, Deus. DEUS MEUS ET OMNIA. Tu mihi, ô bone Deus, ô Bonitas, tu in labore quies, in dolore voluptas, in curis securitas, tu mihi ab omni hominum insultu propugnaculum tutissimum; tu mihi ab omni malo refugium; tu mihi es OMNIA, quacunque tandem desiderare possum. Ergo quandocunque imposterum, & quodcunque bonum appetiero, hoc ipse mihi semper occinam: DEUS MEUS ET OMNIA. Desine, ô homo, impuros rivulos sectari, cum fontem purissimum habeas; Deum habes, omnia habes, quacunque habere concupiscis.

Aspiratio S. Augustin. Medit. c. 35. n. 8.

Dulcis Christe, bone JESU reple semper, queso cor meum inextinguibili dilectione tua, continua recordatione tua, adeò, ut sicut flamma urens, totus ardeam in tui amoris dulcedine, quem & aqua multa in me nunquam possint extinguere. Fac me dulcissime Domine amare te, & desiderio tui deponere pondus omnium carnalium desideriorum, & terrenarum concupiscentiarum gravissimam sarcinam, qua impugnant & aggravant miseram animam meam: ut post te expedite in odore unguentorum tuorum currens, usque ad pulchritudinis tue visionem efficaciter satiandus, quanto magis te quoque dulce merear pervenire.

Et

Et hoc ipsissimum est, quod tot verbis ad hanc rem præcipit magnum mandatum Charitatis commodè explicandum; & utinam & a me te, mi Lector! tandem aliquandò perfectè implendum!

IV. Magnum mandatum Charitatis explicatur.

Diliges Dominum Deum tuum ex toto corde tuo, & tota anima tua, & ex tota mente tua. Matth. 22. Additur Marci 12. *Ex tota virtute tua.* Luc. 12. *Ex omnibus viribus tuis.* Et originaliter Deut. 6. *Ex tota fortitudine tua.*

Hic SS. PP. & Interpretes intelligunt omnes potentias, & facultates spirituales, & corporales hominis, varia terminorum applicatione, sed hac convenientiori: per *cor* quidem omnium motum corporalium principium intelligitur voluntas, quæ omnium motuum spiritualium & actionum suarum principium, & radix. Per *mentem*, cui maximè congruit contentio, intelligitur intellectus, seu intelligentia. Per *animam* intelligitur virtus sensitiva, & appetitiva hominis. Per *virtutem*, vires, fortitudinem intelliguntur sensus & potentie executive, & executivæ facultates, seu totam roborem corporis: ut proindè sensus præcepti sit: *Diliges Dominum Deum tuum ex tota voluntate, ex toto intellectu, ex toto sensu, & appetitu, & ex tota & omni facultate corporis*, adeò nimirum quidquid voluntas vult, & appetit; quidquid intellectus concipit, quidquid sensus & appetitus percipit, quidquid quævis externæ facultates

perantur, totum illud per amorem, aut in Deum
super omnia dilectum referatur, & ordinetur, aut
saltem à Deo super omnia dilecto declinare, ei-
que repugnare voluntariè non permittatur. Nam
dupliciter intelligi potest in hoc magno mandato
diligere Deum ex toto corde, totâ animâ &c. 1.
Secundum totalitatem, seu perfectionem positi-
vam, & universalem. 2. Secundum totalitatem,
seu perfectionem negativam, seu particularem
tantum. Sic enim antiqui, ut benè docerent,
benè destinxerunt: præsertim D. Bonavent. in 3.
dist. 37. a. 2. q. 6. Jam explico.

Diligere Deum ex toto corde, ex tota animâ
&c. secundum totalitatem, seu perfectionem posi-
tivam est ita omnibus internis & externis poten-
tiis, earumque operationibus & affectibus positi-
vè, & perfectè tendere in Deum, atque ita ordina-
re omnia in Deum super omnia dilectum, ut ex-
cludat omnem prorsus actum, affectum, & mo-
tum à Deo extraneum; quin positivè in Deum di-
rectus sit: atque ita nihil prorsus ames, cogites,
agas, nisi ipsum Deum, vel propter Deum, &
consequenter infrà Deum, omnia nimirum syn-
cerissima intentione actuali, aut saltem virtuali in
Deum referendo. Et eleganter D. August. Lib.
1. de doctrina Christiana a. 22. cum ait: *toto Cor-
de, totâ animâ, totâ mente nullam vitæ nostræ par-
tem reliquit, qua vacare debeat, & quasi locum
præbere, ut alia re velit frui: sed quidquid aliud
diligendum venerit in animam suam, illuc rap-
tatur, quo totus dilectionis impetus currit.* Hæc
ille.

ille. Sed quis est hic & laudabimus eum? Et
modo perfectissimo ex toto corde, anima, me
virtute &c. Deum diligunt Beati in Patria;
autem possumus nos, nec consequenter co
cepto obligamur sic diligere Deum peregrin
in via. *Ratio est evidens, & differentia nimia*
nimirum Beati Deum summum Bonum sum
sione clara Beatifica sibi semper propositum
intimè sibi præsens habent, eoque Beatifico
re perfruuntur adeò, ut nulla unquam ratio
sit, vel adesse possit, cur non voluntas eorum
nibus viribus continuò toto impetu in DEI
rem rapiatur, eoque detineatur: quid enim
aliud occurrere possit extra Deum amandum
verò in hac vita, & via ærumnosa ob natural
firmitatem tam intellectûs, quàm voluntatis
non potest, quin ab actuali contemplatione
more DEI continuâq; omnium nostrorum actum
ad ipsum relatione sapius abstrahamur, de
mus, desistamus, & descendamus ad am
creaturas, & circa eas intellectu, affectu, &
ratione occupemur absque actuali relatione
Deum, sicque agamus actus otiosos, & sape
nialiter malos, qui licet Divinæ Charitati
micitia non repugnent omninò, sed cum ea
sistere possint, tamen imperfectionem aliquam
amoris semper secum adferunt.

Dices. Ad quid ergò hæc tanta perfectio
ris Dei ex toto corde, anima &c. nobis tot
bis proponitur, & inculcatur, si ita perfecte
re Deum in via non possumus, nec consequenter
tenemur; Respondet laconicè *D. Bonav. l. 1. c. 1.*

sciamus, quo per amorem debeamus tendere, & ut nemo perfectum se arbitretur, quousque illam perfectionem fuerit assecutus. Hæc Sanctus. Certè huc conandum est, non tantum omnibus ad perfectionem tendere ex professione obligatis, sed etiam universis, qui suis actibus securè apud Deum mereri volunt, ut mox patebit.

Diligere Deum ex toto corde, totâ animâ; secundum totalitatem & perfectionem negativam tantum, est ita omni affectu, & omni actione nos ferri in Deum, ut saltem excludamus omnem affectum & actum contrarium Deo, seu Dei offensivum, nimirum peccatum, atque ita amare Deum super omnia, ut nihil amemus, seu velimus contra, & consequenter supra Deum, aut æqualiter Deo. Sed vides jam hæc ratione amare Deum ex toto corde &c. esse ipsissimum amare Deum super omnia appetitivè. Et sic omnem hominem posse & debere amare Deum ex toto corde &c. ex vi præcepti hujus nihil certiùs, ut statim docebit Sectio, & Assertio sequens.

Interim lubet hanc Seraphici Amoris doctrinam Seraphicâ pennâ descriptam tradere. D. Bonavent. 3. d. 37. a. 2. q. 6. Sic habet: *Dupliciter enim potest intelligi, quòd Amor Dei possideat totum cor aut ita, quòd excludat omnem affectum extraneum, & tunc dominatur plenè & perfectè cordi. Hoc autem est, quando omnes motus cordis per amorem referuntur in Deum: & hæc totalitas ponit dominium plenum. Alio modo dicitur Amor Dei totum cor possidere, quando excludit omnem affectum*

Etum contrarium, hoc est, quod nihil diligatur
 pra Deum vel æquivaliter ipsi Deo, & sic
 Deum ex toto corde, qui diligit eum prop
 & super omnia &c. Et paulo post concludit
 go in illo præcepto intelligatur Deus diligi
 anima, & ex toto corde, & ex tota mente,
 tum ad primam acceptionem totalitatis; sic
 ille non obligat ad sui impletionem, sed ex
 in præcepto, ut sciamus, quò per amorem
 mus tendere, & ut nemo se perfectum arbitretur
 quòsque illam perfectionem fuerit affectus
 verò dicatur diligere ex toto corde, secundum
 eundem acceptionem, si tenemur ad illam
 dum implendum &c. Sic Doctor Seraphicus
 post cujus Seraphicam doctrinam, inspicere
 secundum.

Exemplar Seraphicum.

DEUS MEUS, ET OMNIA.

DEUS TUUS OMNIA TIBI! *o* Seraphica extensionis latitudine, dilectione
 latitudine OMNIA TUA DEO! ut in plenitudine
 ne dilectionis fabuleris cum anima tua: *Bona-*
nima mea Domino, & omnia, quæ intra me
Nomine Sancto ejus. Extensè ac præclare de-
pennâ suâ Seraphicâ D. Bonavent. Vita S. Fran-
ci c. 9. §. 3. Non habebat aliud Christi passum
nisi duo minuta, corpus scilicet, & sanguinem
quod posset liberali charitate largiri. Sed
per amorem Christi sic offerebat continuè, ut
si omni tempore, per rigorem jejunii Corpus; &
ardorem desiderii spiritum immolaret, et
in atrio sacrificans holocaustum, & in templo

vis concremans thymiama. Sic autem cum charitatis excessiva devotio sursum in divina ferebat, in ejusdem affectuosa benignitas ad natura confortes & gratia dilataret. Non se Christi reputabat amicum, nisi animas foveret, quas ille redemit. Saluti animarum nihil preferendum esse dicebat, eo maxime probans, quod Unigenitus Dei pro animabus dignatus fuerit in cruce pendere. Hinc sibi in oratione luctamen, in predicatione discursus, & in exemplis dandis excessus. Inspice, in specie Philotee Lector, & magis fac secundum hoc exemplar, ac interim aspira.

Aspiratio S. Augustini.

Med. c. 35. n. 4.

DAmihi, ut amem te semper, quantum volo, & quantum debeo, ut tu solus sis tota intentio mea, & omnis meditatio mea. Te mediter per dies sine cessatione: te sentiam per soporem in nocte: te alloquatur spiritus meus, tecum fabuletur mens mea. Lumine sancta visionis tua illustretur cor meum, ut te rectore, te duce ambulem de virtute in virtutem, tandemque videam te Deum Deorum in Sion. (Idem Soliloq. c. 19. n. 1.) **o Ignis!** qui semper ardes & nunquam extingueris: **o Amor,** qui semper ferves & nunquam tepescis, accende me: Accendar inquam, totus a te, ut totus diligam te. Minus amat, qui tecum aliquid amat, quod non propter te amat.

§. III. DEus propter se diligitur

Charitatis objectum primum.

ET materiale, & formale est ipse Deus optimus,

Q 2

mus, & Summum Bonum in se, propter ipsam
met intrinsecam suam, & infinitam Bonitatem
ac perfectionem omnimodam, adeoque propter
semetipsum irreferibiliter super omnia amabilis
amore amicitiae. Hâc nobilissimâ differentiâ Charitas
eminet super reliquas virtutes Theologicas
Fidem, cujus objectum est idem Deus ut sum-
ma Veritas revelans: & Spem, cujus objectum
male est idem Deus, ut summum Bonum notum
super omnia amandus amore concupiscentiae
suo loco explicatum. Cæterum cum audis
objectum formale Charitatis esse summam, &
tam Dei Bonitatem in se, ne intelligas illam
bonitatem Dei specialem, quæ est speciale attri-
butum Dei à cæteris attributis, & perfectionibus
divinis distinctum, importans summam Perfectionem
Dei in operando; seu principium communicandi
se optimo modo, quo convenit: sed intellige
Bonitatem universalem Dei, quatenus dicitur
tur pro plenitudine, & velut cumulo innumerabilium
rum & infinitarum perfectionum divinarum
tota & infinita Dei Excellentia in omni genere
perfectionis, qua amabilis est, ac diligibilis.
enim est adæquata & simplicissima ratio, quæ
specialem super omnia dilectionem requirit: est
Deus super omnia amabilis & diligibilis in
ta sua Sapientia, Bonitate speciali, Justitia, Misericordia,
pulchritudine, & qualibet perfectione
sua, & super omnia in infinito omnium perfectionum
num infinitarum cumulo. Ex quo aliquot
rollaria inferenda sunt.

COROLLARIA.

De Charitatis excellentia.

I. Charitas est omnium virtutum perfectissi-12
ma, & excellentissima. Est de Fide. 1. ad
Cor. 13. *Nunc autem manet Fides, Spes, Chari-
ritas &c. major autem horum est Charitas.* Ad
Col. 3. *super omnia autem hac, Charitatem habe-
te, quod est vinculum perfectionis.* Ratio clara est:
quia Charitas circa perfectissimum objectum ver-
satur scilicet Deum, ut summum & infinitum Bo-
num in se; & perfectissimo modo, nimirum a-
more amicitiae adhærendo summo Bono, illud-
que velut præsens amplectendo, cum Spes amore
concupiscentiae solum in futurum expectet Deum,
ut summum Bonum nostrum: Fides ut purè assen-
tiatur Deo ut primæ veritati revelanti. Longè
infra Deum serpunt reliquæ virtutes morales, ut
jam semel audivisti. §. 1. n. 1.

II. Charitas est forma omnium virtutum reli-13
quarum tam Theologicarum, quàm moralium,
utpotè Fidei, Spei, Religionis, Prudentiæ, Justi-
tiæ, Temperantiæ, Fortitudinis, & quæ ad has
revocantur. Communissima cum *D. Thoma, D.
Bonavent. Scot. reliq. Scholast. in 3. dist. 36.* Et
ratio est; quia virtus hominis simpliciter & perfe-
cta est, quæ operationes ejus dirigit, & ordinat,
ut convenienter fiant in ordine ad suum finem ul-
timum consequendum, qui finis ultimus defacto
est Beatitudo æterna supernaturalis, seu perfecta
cum Deo conjunctio per visionem & amorem, seu
beatitudinem Beatificam: atqui per solam Charita-
tem

Q3

tem

tem operationes hominis proportionem
ad illum finem supernaturalem, scilicet Beati-
tudinem consequendam & promerendam;
ex sapientissima Dei ordinatione passim in
Litteris infra partim afferendis declarata, quod
ritum vitæ æternæ à Charitate tanquam à
dependeat; ut sicut finis hominis summus
lentissimus est, ita etiam acquiri non possit
per præstantissimam virtutem, quæ est Charitas;
ergò Charitas meritò dicenda est forma
virtutum cæterarum in ordine ad Beatitudinem
consequendam, ita nimirum, quòd licet
illæ virtutes secundum se veram rationem
& honestatis morales habeant, & homines
secundum rectam rationem in operando re-
gant (quæ ratione veræ virtutes morales re-
tur in Infidelibus, ut agnoscunt *Scor. & D. 1. c. 2.*
alii) nulla tamen alia virtus possit hominem
Charitate in sperando dirigere ad suum pro-
supernaturalem finem Beatitudinis æternæ,
ut omnes aliæ virtutes in suis actibus secun-
omniò steriles, informes, & inutiles sint ad
finem, ac per solam Charitatem, ejusque
nem & imperium velut informatæ, facundæ
les, ac validæ sunt ad promerendam & con-
quendam Beatitudinem, seu ultimum Finem
strum. Et hinc.

14 III. Charitas est radix omnis meriti. *Cer-*
mum de Fide. Latè docet Apost. I. Corinth.
Si linguis humanum loquar & Angelorum
alibi. Ratio jam satis deducta est. Verum

vis DD. omnes consentiant nulla reliquorum virtutum opera sine Charitate posse esse meritoria vitæ æternæ: discrepant tamen maximè, in quoniam consistat ille concursus, influxus, & velut informatio Charitatis ad aliarum virtutum opera meritoria reddenda. Quatuor diversas opiniones bene refert, & dijudicat Laym. lib. 2. tract. 3. c. 1. Accipe brevissime. *Prima sententia* est: quòd homo modò in gratia DEI constitutus & habitu Charitatis præditus sit, omnibus quibuslibet bonis operibus mereatur augmentum gratiæ, vitamque æternam absque alio influxu, vel operatione Charitatis. Sed certè nimis evidenter repugnare videtur illud Apostoli ad Galat. 5. *In Christo enim JESU, neque circumcisio aliquid valet, neque præputium, sed Fides, quæ per Charitatem operatur.*

Secunda sententia est: quòd homo justus, scilicet gratia & Charitate habituali præditus, quibuscumque bonis operibus mereatur augmentum gratiæ & Gloriæ, modò procedant ex motivo aliquo supernaturali, saltem Fidei, aut Spei, vel Timoris DEI; etsi nullus Charitatis actus unquam antecesserit. Sed rursus videtur repugnare eadem Apostoli sententia. Adde tamen huic opinioni suam probabilitatem etiam à nobis inferius adstruendam. *Tertia sententia* est: quòd primus & unicus actus Charitatis, quo homo justus se, & omnia sua, etiam consequentia opera in Deum refert, tanquam Summum Bonum, ac ultimum supernaturalem Finem jam sufficiens sit, ut sequentibus omnibus quibuscumque bonis operibus potius

Q 4

vitæ

vitzæ in Gratia DEI factis vim merendi tribuat. *Valentia, aliique apud eundem Layman.* In sententiam valdè propendeo, & omninò credere esse veram, nisi *Sacra Littera, SS. PP. &c.* actualem aliquam Charitatis operationem, imperium requirerent ad hoc, ut opera aliorum virtutum evadant meritoria æternæ vitæ.

IV. *Quarta ergò sententia* mihi omninò certè omnium securissima, ac per hoc ipsorum gravissimi momenti, & emolumenti, in praxi nimodè amplectenda, urgenda, & consulenda ad hoc ut actus quilibet virtutum, etiam de se imò & indifferentes ex se, meritorii sint Gratiæ & Gloriæ, debere à Charitate, actu, vel virtute operari, atque in Deum ultimum Finem referri. Hanc mihi charissimam sententiam placet declarare, & ad praxin deducere.

ASSERTIO II.

15 **N**ullus omninò actus humanus quantumvis bonus aliàs moraliter, atque ab hominibus Divina gratia constituto exercitus (atque longè probabiliùs, etiam aliarum virtutum supernaturalium Fidei & Spei) est meritorius Gratiæ & Gloriæ, nisi à Charitate omnium virtutum formà elicitus, vel imperatus, seu in Deum ultimum Finem relatus actu, vel virtute, vel nisi actuali vel virtuali intentione fiat propter Deum super omnia dilectum, ad ejus placitum honorem & Gloriam. Ita communis DD. præsertim antiquorum D. Thom. 1. 2. q. 114. a. 4. Et ubi sapissimè. D. Bonavent. in 2. dist. 41. a. 1. q. 1.

Scot. ead. dist. 41. q. unic. & alibi. Alexand. Alens. Durand. Gabriel. alii, quos sequuntur plurimi Thomist. & Scotist. Communiter. Item Henric. Lorca, ac optimè Bellarmin. lib. De Justificat. c. 15. per tot. Ockam. Communis. Herincx noster tom. 2. tract. 4. disp. 6. q. 2. n. 28. ita subscribit: Ut ob horum proinde gravissimam auctoritatem Doctrina hæc non possit carere maxima probabilitate, secundum quam & jam aptè intelligi possent ea, quæ pro altera sententia allegantur ex Trid. infra: Quod utique noluit derogare communi vel sententiæ veterum, & quidem Principum Theologorum. Non mirum quoque videri debet spectata immensitate præmii, quod Deus hanc in merito perfectionem exegisset. Hæc Herincx sapienter, sed cautè.

I. Probatur ex Scriptura 1. ad Corinth. 13. Si linguis hominum loquar, & Angelorum, Charitatem autem non habeam, factus sum velut as sonans, aut cymbalum tinniens. Et si habuero Prophetiam, & noverim mysteria omnia, & omnem scientiam; & si habuero omnem fidem, ita ut montes transferam, Charitatem autem non habuero, nihil sum. Et si distribuero in cibos pauperum omnes facultates meas; & si tradidero corpus meum, ita ut ardeam, Charitatem autem non habuero, nihil mihi prodest. Hæc Apost. Atqui non rectius explicatur tanta necessitas Charitatis ad meritum Gratiæ, & Gloriæ apud Deum, nisi quòd ab illa sola elici, vel imperari, atque ad Deum ordinari debeant omnes actiones nostræ,

Q 5

stræ,

stræ, qualis, & quantæcunque virtutis, ut licet
 meritoria gratiæ, & vitæ æternæ: quod ipse
 indicans Apostolus statim subjungit, quomodo
 per Charitatis imperium, ac motionem caritatis
 rum virtutum opera utilia evadant dicens: *Caritas
 vitas patiens est, benigna est, &c.* At Galat. 6.
*In Christo JESU neque circumcisio aliquid valet
 neque preputium, sed Fides, qua per charitatem
 operatur.* Ostendit Apostolus Charitatis proprietas
 esse imperare & dirigere opera Fidei efficaciter
 utilia ad salutem. 1. ad Corinth. 2. *Oculus
 vidit, nec auris audivit, nec in cor hominis
 ascendit, quæ preparavit Deum his, qui diligunt
 illum.* Consonat Jacob *Epist. c. 1. Beatus vir
 suffert tentationem, quoniam cum probatus fu-
 rit, accipiet coronam vitæ, quam repræsentat
 Deus diligentibus se.* Audis? aperte significat
 Beatitudinem præparari, promitti, deberi Charitati,
 & diligentibus: & consequenter sola opera
 ex Charitate facta, atque in Deum relata esse me-
 ritoria vitæ æternæ. Quod ipsum haud obscure
 significans Christus, dum in Evangelio mercedem Glo-
 riæ promittit bonis operibus, patientiæ, misericor-
 diæ, &c. non simpliciter, sed cum notabili ad-
 dito: *Si fiant propter me, propter nomen meum
 Servis, vel fratribus meis minimis, &c.* id est
 mei intuitu, affectu, amore, mei honoris ergo. Sicut
 Matth. 10. *Qui recipit justum in nomine justus
 est, ea intentione & respectu, quia justus, amicus
 servus Dei est) mercedem justus accipiet.* Alioquin
 Matth. 5. dicit: *Si enim diligitis eos, qui vobis*

diligunt, quam mercedem habebitis? Et, quid
 querit homini justo amicum redamanti ad merce-
 dis meritum desit, nisi Charitatis imperium, &
 relatio ejusmodi amoris in Deum?

Denique quam, amabo, causa, cur Apосто-
 lus tam sollicitè hortetur 1. Corinth. 10. *Sive
 ergo manducatis, sive bibitis, sive aliud quid fa-
 citis, omnia in Gloriam Dei facite.* Hoc est,
 per Charitatem in Deum referte. Rursus ad Col. 3.
*Omne quodcumque facitis in verbo, aut in opere,
 omnia in nomine Domini nostri JESU Christi gra-
 tias agentes DEO, & Patri per ipsum.* Ad quid,
 inquam, hæc amnia, nisi ad meritum boni
 operis requireretur Charitatis aliqua relatio in
 DEUM?

II. Probatur ratione. I. Meritum vitæ æter-
 næ ita ex Divina ordinatione dependet, ut illa
 sola opera propriè meritoria vitæ æternæ possint
 esse, quæ Deus ad vitam æternam acceptare dig-
 natur: est enim vita æterna bravium quoddam,
 ut Scripturæ loquuntur, & in libera potestate,
 Principis proponentis bravium, ut provideat,
 quibus operibus, cursu, certamine, bravium ob-
 tineri velit: Atqui Deum ad meritum vitæ æter-
 næ requirere, ut opera ex Charitate fiant, aper-
 tissimè loquuntur Scripturæ allegatæ, aliæque
 plurimæ, brevitatis gratiâ omisæ; passimque
 docent SS. PP. quos nimis prolixum esset allegare:
 & confirmant rationes sequentes; ergo. 2. Vi
 suavis providentiæ Divinæ Sapientissimus Deus
 illa media ordinare solet æ finem, quæ majorem
 cum

cum illo proportionem, & conformitatem habent: atque ita sapientissimè ordinavit, ut finis vitæ æternæ, quæ in comprehensione ac fruitione Summi Boni consistit, homo viator non mereatur, nisi per actum liberæ voluntatis proportionatum, quo scilicet in Deum ultimum finem Summumque Bonum tendat per motum fructus, seu unionis & amicitiae: Atqui iste motus vel actus proprius est Charitatis, ut patet: *(sunt verba formalia S. Thom. cit. a. 4.)* *motus vita æterna primò pertinet ad Charitatem ad alias autem virtutes secundariò secundum quod earum actus à Charitate imperantur.* Unde rursus exclamat Apostolus Coloss. 3. *omnia autem Charitatem habete, quæ vinculum perfectionis.* 3. Illa tantum opera sunt meritoria vitæ æternæ, quæ ex natura Charitatem augent; omne enim meritum vitæ æternæ simul etiam incrementum est Charitatis gratiæ secundum receptam Theologorum sententiam: Atqui Charitas non augetur nisi per actus qui ab ipsa procedunt, seu ab ipsa eliciuntur imperantur, id enim omnibus habitibus commune est, quòd non nisi per suos actus augeantur: ergo illa solum opera meritoria sunt vitæ æternæ quæ sunt actus elicitivi, vel imperati à Charitate. Omnium sensu & consensu, ad hoc ut opus meritorium sit vitæ æternæ, necesse est, ut in Deum finem supernaturalem referatur: Atqui solus Charitatis est referre opera ad Finem supernaturalem Deum; reliquæ enim virtutes Theologicae Fidei

Spes respiciunt quidem DEUM, ut objectum Supernaturale, sed non referuntur in eum ut Finem Supernaturalem, seu Summum Bonum: virtutes autem morales ex natura sua immediatè DEUM non respiciunt, ut patet: ergò reliquarum virtutum actus non sunt meritorii vitæ æternæ, nisi à Charitate imperentur, moveantur, atque ad Deum referantur. Neque etiam sufficit relatio habitualis ex eo, quòd ipse operans ratione Charitatis habitualis sit ordinatus in DEUM; nam subiectum ordinatum per habitum aliquem in finem non communicat operi ordinationem in eundem finem, nisi operetur, & dirigat illud opus in eum finem: adeòque neque Charitas, seu Justitia habitualis moralium virtutum; actibus talem ordinationem, seu habitudinem in DEUM, ut Finem Supernaturalem, conferre poterit, nisi in actum transeat, eaque opera dirigat: alioquin certè omnia opera peccatoris habitualiter à DEO aversi, & ad creaturam ut finem ultimum conversi, essent ordinata ad perversum ultimum finem, atque adeò peccatum mortale, quod falsum est, & hæreticum. Maneat ergò, nulla opera cujuscunque virtutis esse meritoria vitæ æternæ, nisi à Charitate aut elicitæ, aut imperatæ, atque ad DEUM ultimum Finem relata, idque *actum*, vel *virtute*: qui modò termini explicandi, & ad praxim applicandi sunt.

III. *Actum*, seu actualiter actiones in DEUM, ut ultimum Finem, vel Charitatis Imperium deserimus, quodò ex præsentì actuali amore DEI super

super omnia operamur, agimus, omitterimus, et
 timur. Ponderosa sunt verba Scoti in 2. dila.
 q. unic. *Sicut cogitans actualiter de fine dicitur
 illum, & vult aliquid propter illum. Sive
 inde fit formalis, & explicitus actus amoris
 DEI super omnia, dicendo v. g. DEUS
 Summum & unicum Bonum meum! amo te
 per omnia: cuique solus amore, tibi soli placere
 gratiâ ad tuam solius Gloriam, ad gratum
 ex amore obsequium præstandum, hoc ago, hoc
 mitto, hoc pacior, &c. quod quidem excellen-
 tissimum, summè meritorium, & accedente
 quâ praxi, præsertim cum exercitio præsentia
 vinæ, facile est: sive sit actus Charitatis implicitus
 seu quicumque pius motus, vel affectus volun-
 tatis in præsentia actione tendens in DEUM,
 dicendo: *Mi DEUS propter te; quia tibi placere
 quia tu vis, præcipis, tibi, ad tuam Gloriam.*
 Et generaliter cum quis in sua operatione de Deo
 cogitat, & quocumque motu, vel affectu in Deum
 sum tendit: dummodo absit aliqua intentio
 va propriæ quæstionis, vel satisfactionis appeti-
 tûs, &c. semper censetur actualiter ex Charitate
 referre actiones suas in Deum, ut ultimum Finem
 cui; quo etiam spectare videtur, quod Laymanus
 c. I. ante finem annotavit; nimirum Religiosus
 qui ob amorem Dei per obedientiæ, & reliquorum
 voluntaria vota, velut holocaustum se Deo oblatum
 runt, omnia, quæ ex necessitate illius obligationis
 in qua voluntariè persistunt, opera exercentur, et
 labores perferuntur, apud Deum meritoria fieri
 etiam*

etiam si intentio formalis, & explicita ob amorem Dei & Gloriam operandi non repetatur, aut innovetur: continetur enim ea intentio satis implicite in voluntaria observatione suarum regularum. Verum quia Religiosi etiam multas sæpè actiones liberas exercent, ad quas vi status & professionis suæ non obligantur, ideo tam ipsis quàm omnibus aliis consulenda, & commendanda est intentio actualis, & explicita quàm creberrimè, præsertim ante opera alicujus momenti repetenda. Ad praxin ergo revocanda sanctissima antiquorum Christianorum consuetudo, qui omnia sua opera (sicut Ecclesia omnia officia Divina) inchoabant à signo Crucis, & laudatissimis illis Psalmi versiculis: *DEUS in adjutorium, &c.* Et Doxologia: *Gloria Patri, & Filio, & Spiritui Sancto, &c.* quo simul exercita Fide Spe & Charitate, & Divinum auxilium necessarium petitur, & ad Dei Gloriam opus amorosè refertur, Placuit apud Anton. Sucquet in viis vitæ æternæ significantissimum suspirium, omniumque præcipuarum virtutum compendiosum exercitium: *Ex te, in te, pro te sunt omnia. Credo tibi, in te spero, ex toto corde diligo. Tibi placere cupio ac intendo, O Deus meus & omnia!* quo spectat illud: *Omnia ad majorem Dei Gloriam, D. Ignatii.* Sunt etiam qui contenti generali oblatione matutinâ omnium per diem agendorum, omittendorum, tolerandorum; deinceps ad occasiones particulares brevi, sed succosâ emphasi suspirent: *JESU TIBI, ET TECUM.*

37 VI. *Vel virtute.* Virtute, seu virtualiter actio-
 nes nostras in Deum ultimum Finem referimus
 quandò vi intentionis, & imperii Charitatis præ-
 cedentis nunquam revocatae, postea data occa-
 sione operamur: ita nimirum, ut imperium Charita-
 tatis, seu intentio præcedens verè sit causa actio-
 nis subsequenter; & hæc verè fiat ex vi & motu
 intentionis præcedentis adhuc virtute per-
 verantis; cujus signum à posteriori est, si tu
 reflectens, vel interrogatus, cur opereris hoc, vel
studeas, scribas, labores, &c. statim recitata præ-
 ri intentione diceres: *propter Deum, ad Dei
 Gloriam, ad Dei placitum &c.* Et certè tam-
 durabit tua virtualis intentio, & relatio Charita-
 tis ad DEUM, quamdiù in operando sentis
 quam quantumvis tenuem reflexionem, vel motum
 tum ad DEUM. Quòd si ergò quis mane
 proponat hoc die, hæc, illa, ac omnia opera
 sua facere ex Charitate, & propter DEUM
 ejus Gloriam, is quidem ipso facto exercet actum
 præstantissimum Charitatis, & Religionis,
 que præstantiorem, quo magis extensum
 Deum habet: at verò postea temporibus suis
 sùs immemor matutini propositi sui, & absque
 ulla omninò relatione, vel dependentia ad
 propositum, ut nec interrogatus quidem
 modò operetur, scribat, comedat, &c. illud
 meminisset; sed merè ob alias causas v. g. ex
 tu servili pœnæ, ex mera consuetudine, ex
 mano respectu operetur, oret, studeat, laboret
 &c. tunc illæ actiones, sicut reverà non
 amp

amplius actus Charitatis imperati, neque vi illius propositi facti, itaneque vi illius meritoria esse poterunt. Ita communiter DD. cum D. Bonavent. in 2. dist. 14. a. 1. q. 3. Bellarmin. lib. 5. De Justif. c. 19. Laym. cit. Et optimè explicat Joan. Husens viridar. virtut. v. Intentio recta c. 4. verba ejus adnumerat, tu pondera. Ad meritum boni operis requiritur, ut vel tunc, cum fit actio, imperetur a Charitate, atque ad Deum, ut finem supernaturalem, ac ultimum referatur, vel certe nascatur ab actu imperato a Charitate, atque in Deum antea relato; quod est virtute referri; tunc enim dicitur opus aliquod virtute in Deum relatum, cum intentio antegressa verè est causa illius, ut fiat. Quare si quis generali tantum intentione initio anni, mensis, vel diei omnia futura opera ad gloriam Dei offerat, ut quidam laudabiliter faciunt, non ideò dicetur virtuali intentione obrulisse, singulisque bonis operibus, licet in gratia sit constitutus, vitam aeternam promeruisse. Hæc ille verissimè.

COROLLARIUM.

Omnis ergo actus hominis non tantum de se¹⁸ virtuosus & bonus, sed etiam indifferens, ut comedere, bibere, colloqui, recreare se, ita actu, vel virtute in Deum a Charitate relatus est meritorius, & augmentum gratiæ in præsentia, & gloriæ in futuro; ut sic Gloria in Patria respondeat Charitati in via: econtrà actus quantumvis bonus in genere moris cujuscunque virtutis, Fidei, THEOL. MORAL. PARS II. R Spei,

Spei, Religionis, Orationis, Eleemosynæ &c. non est imperatus à Charitate, neque ita actus virtute in Deum ultimum finem relatus, propterea vanus & inutilis est ad meritum vitæ æternæ: cogitent proindè, qui hunc in suis actibus non observant, sed in suo tepore arid consuetudine, timore servili, respectibus, & affectibus humanis, propriæ satisfactionis quæstione, appetitibus naturalibus (cætera taceo) procedunt, quanto tunc ratio meritorum gloriæ se omninò gratis, & laboriosè privent; & quia tam tepidè & infideliter utuntur gratiâ & Charitate sibi à Deo iniuncta, quid mirum, si tam multi toties excidant? Quis sanè Christus elegantissimè significavit in parabolâ narum, quàm (quia nôsti) non extcribo, suspirò cum D. August. Manual. c. 4. in initio *miserâ anima, quæ Christum non quarit, nec amplexa arida manet, & miserâ. Perdit, quod vult, qui te Deum non diligit; qui curat vivere propter te Domine, nihil est, & pro nihilo est.*

Sententia mitior proponitur, sed non suadenda.

19 **F**atendum est probabilem esse sententiam S. RR. extra Scholam D. Thoma & Scoti, nimirum actus aliarum virtutum supernaturalium, præsertim Spei in homine iusto esse per se meritorios; & consequenter etiam probabiliter merentur actus virtutum moralium imperati per quam virtutem supernaturalem v. g. Spei bonis op-

quemadmodum quia actus Charitatis est de se
meritorius, etiam meritorii sunt actus ab illa im-
perati. Ratio satis bona sumitur ab argumento
negativo. Absque urgenti fundamento vis meren-
di non debet adeò restringi, ut plerique Christia-
ni etiam boni, qui in suis operationibus supre-
mum illud Charitatis motivum non habent præ-
fixum, sed aliud inferius; Spei, vel Timoris Dei,
omni merito præventur: sed nullum apparet ur-
gens fundamentum ad opera meritoria necessariò
requiri motivum Charitatis, & non sufficere
aliud motivum supernaturale. *Non ex Scriptura:*
Quia Scripturæ loca allegata, & alia commodè ex-
plicantur de necessitate status gratiæ & Charitatis
habitualis, sine quo opera quantumvis præclara
prodesse non possunt: aut certè de consilio per-
fectionis. Neque Scriptura sacra ullibi necessariò
requirit motivum, vel imperium Charitatis, sed
ad summum, ut opera referantur in Deum, ut fiant
in nomine Christi &c. Atqui etiam alii actus vir-
tutum supernaturalium Fidei, Spei, Timoris Dei,
atque ab his imperati referuntur ad Deum, &
fiunt in nomine Christi, ut patet: ergò. *Neque*
ex Concil. Quia maximè favet *Concil. Trident.*
S. S. c. 16. plenam rationem meriti adscribens
operibus bonis hominis justii, *que in Deo sunt fa-*
cta: sunt autem in Deo, dum fiunt ex aliquo
motivo Divino ac supernaturali, quod latius pa-
ter, quam Charitatis. Et ibidem definit *can. 33.*
iustos mereri augmentum gratiæ, & vitæ æternæ
bonis operibus factis per Dei gratiam, & Chri-
sti

sti meritis, nec ullibi requirit; ut eliciantur, imperentur à Charitate: ergò Denique actus virtutum supernaturalium omnium etiam Fidei, Timoris Dei, atque ab his imperati sunt ejus ordinis supernaturalis cum ipso præmio, adeo satis commenturati eidem, accedente Dei præfatione, & acceptione. Et certè ipse Salvator sim in Evangelio propositò præmiò, nos ad operandum invitat. Et Apostolus ad Hebræos Moysem laudans dicit: *aspiciebat enim in generationem.* Et David. Psal. 118. *Inclina mentem ad faciendas justificationes tuas in aequo propter retributionem.* Quare in hac sententia non tollit rationem meriti, quòd quis operetur ratione meriti & præmii; nam desiderare Beatitudinem, quæ est tantum bonum, adeoque tantum desiderii ejus operari, est honestum superius, quamquam utique non sit tam perfectum, ac operari ex pura Charitate, in qua perfectione meriti perfectissima consistit, et si cum proferendi locis & gradibus suis, quamvis inferior.

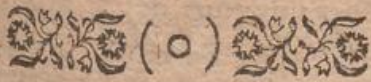
Vides jam hanc sententiam esse probabilem, sed certè probabilem tantum, nostram verè probabilem, & simpliciter tutam, & simpliciter tutam, perfectam. Volésne bone viri! præfatione Religiose, perfectionis studiose, qualis certè professione esse obligaris, sequendo sententiam probabilem tantum, & minùs tutam, te bonis operibus, laboribus mortificationibus &c. te saltem exponere periculo nihil metuere

Vides
simo I
bonum
eliciat
virtut
te mer
bus ni
vi, in
spectu
proced
Dico
qui, p
cere fir
Non b
Certè
simplic
motivo
tem co
supra
human
sublim
succum
magna
tare de
perari
qui def
inca

Vides etiam in utraque sententiâ adeò communis-
simo DD. consensu ad meritum requiri, ut opus
bonum aliquo modo referatur ad Deum, adeoque
eliciatur, vel imperetur, aut dirigatur ab aliqua
virtute supernaturali. Sed & vide rursus, quantò
te meritorum cumulò privas, si in tuis operationi-
bus nihil ad Deum te reflectas: at, ut suprâ nota-
vi, in tempore, arida consuetudine, timore, re-
spectu, affectu humano velut asinus Clitellarius
procedas.

Dices: video hæc benè, sed rursus video indè se-
qui, plerosque Christianos bona opera sua perficere
sine merito, cum ea rarò sic referant ad Deum.
Non benè vides, & fortè alios tuâ regulâ metiris.
Certè Christiani justi, timorati, etiam rudes; ac
simplices frequentissimè in suis actibus respiciunt
motivum supernaturale, & in Deum tendunt sal-
tem confusè, & virtualiter, quod sufficit, juxta
supra dicta N. IV. Neque hoc est dissentaneum
humanae fragilitati, sed insuper est consentaneum
sublimitati præmii: quòd si plures fragilitati suæ
succumbentes defectu debitæ relationis ad Deum
magnam partem meritorum perdant, sibi impu-
tare debent, quemadmodum & illi, qui benè o-
perari omninò negligunt, & infiniti peccatores;
qui defectu statûs gratiæ sunt, & manent meriti
incapaces, prout sapienter advertit noster

Herincx cit. q. 2. n. 24.

Proximus autem propter Deum diligitur
Charitatis objectum & actus secundarius.

I. Proximus autem.

20 **S**ignificatur objectum secundarium Charitatis, quod est omnis noster proximus: namque habitus infusus præstantissimus Charitatis inclinans primò & principaliter quidem ad dilectionem & amorem Dei super omnia, *propter se ipsum*, ac propter sui ipsius intrinsecam tantam Bonitatem, tanquam ad actum principalem etiam consequenter, & secundariò movet & inclinat ad dilectionem & amorem proximi (& sui ipsius) *propter Deum*, seu propter eandem Bonitatem Divinam participatam in proximo tanquam actum secundarium necessariò & priori connexum, ut deinde amplius explicabitur.

21 Proximus autem noster intelligitur omnis creatura rationalis gratiæ Divinæ, æternæque beatitudinis nobiscum capax, vel particeps, ut primis sunt Angeli, animæ beatæ, ac etiam in purgatorio existentes, quas novimus jam participare de gratiâ & Beatitudine æterna: deinde omnes homo viator fidelis, & infidelis, bonus, & malus, quantumvis peccator, vel inimicus nostrus hos enim omnes novimus adhuc nobiscum capaces gratiæ, amicitiaque Divinæ, atque æternæ Beatitudinis, omnes proinde ex Charitate diligendos.

di sunt propter Deum: omnes quippe comprehensi magno mandato *Diliges proximum tuum, sicut te ipsum*, nemir omnino excepto, nisi non proximo, qui scilicet obiscum gratiæ Dei, atque æternæ Beatitudinis (pax amplius non est, ut solent sunt Dæmones, & damnati.

Cur autem nequei communi definitione Charitatis Divinæ, neque in ejusdem generali, & magno mandato, illa fiat expressa mentio dilectionis sui ipsius, rationem optimè assignat D. August. lib. 1. de Doctrina Christiana c. 23. dicens: *Quatuor diligend sunt: unum, quod supra nos est, scilicet Deus alterum, quod nos sumus: tertium, quod juxta nos est, scilicet proximus: quartum, quod infranos, scilicet corpus; de secundo & quarto nulla recepta danda erant: quantumlibet enim homo excidat à veritate, remanent illi dilectio sui & dilectio corporis sui, quia nemo carnem suam odia habuit: nam viri justi, qui corpus suum cruciant, non corpus, sed corruptionem ejus, & pondus oderunt.* Sic Sanctus Augustinus.

II. Propter DEUM.

Significatur objectum, & motivum formale, 22
 propter quod diligendus est proximus: nimirum propter Deum sic volentem ex infinita Bonitate sua, & re ipsa propter ipsam eandem Bonitatem Divinam participatam, ac velut elucens in proximo, quatenus nimirum, proximus est creatura Dei condita ad ejus imaginem, gratiæ, amicitia Divinæ, æternæque Beatitudinis ca-

pax: praesertim ut defactora datus donis super
 naturalibus, gratia, sanctitate, justitia, & amicitia
 Dei &c. Et hac ratione Christus in Evangelio
 Matth. 22. Praeceptum dilectionis proximi
 cit esse simile praeecepto dilectionis Dei; secun-
 dum autem simile huic, *diges proximum tuum
 sicut te ipsum.* Nimirum simile non absolute
 quoad modum diligendi sic, ut quemadmodum
 dum Deus diligendus est iuxta omnia propter
 ipsum, ita & proximus diligendus sit super omnia
 propter se ipsum, hoc enim implicat, nam
 proximus super omnia, vel saltem absolute propter
 se, absque omni relatione ad Deum diligendus
 haberet, jam Deus non amaretur a per omnia, &
 que ex toto corde. Sed simile *relative*, & quoad
 ad motivum diligendi, ita nimirum: ut
 Deus diligitur propter se ipsum, & propriam
 intrinsicam Bonitatem; ita & diligitur proximus
 propter Deum, eandemque ejus Bonitatem in proximo
 participatam, ut dictum est, idque omnia
 necessaria connexion, omnino simili, imò eadem
 obligatione: quia impossibile est diligere Bonitatem
 Dei in se ipso, nisi etiam eadem diligatur
 participata in proximo: ut etiam indicare videtur
 Evangelista amoris I. Joan. 4. *Hoc mandatum habet
 a Deo, ut, qui diligit Deum, diligat
 fratrem suum. Si quis dixerit, quoniam
 amo Deum, & fratrem suum odit, mendax
 est, qui enim non diligit fratrem suum, quem
 videt, Deum, quem non videt, quomodo poterit
 diligere? Quali dicat: qui non diligit visibilem*

Dei Bonitatem in fratre suo participatam, quomodo poterit diligere ipsam invisibilem Dei Bonitatem in se ipso? Aliter ex Divo August. explicat Magister *dist. 27. Qui non diligit fratrem, caret Charitate; quomodo ergo carens Charitate poterit DEUM diligere?* Sic ille: At sic non explicatur vis argumenti à visibili fratre ad invisibilem DEUM.

III. Propter DEUM diligitur.

Charitatis ergò Divinæ in proximum tendentis actus elicited secundarius est, amore amicitiae, nimirum propter ejusdem à DEO participatam supernaturalem Bonitatem, prosequi omnem proximum; volendo ei vera salutaria, ac supernaturalia bona (utpotè principaliter ipsum Deum, ac Beatitudinem æternam) aliâque bona spiritualia, ac media salutis, atque etiam bona temporalia, quatenus ad illa referuntur, conducunt, necessaria, vel utilia sunt. Idque duplici affectu: aut affectu & amore complacentiæ; eidem prædicta bona jam habita volendo, & congaudendo, nihil invidendo, nolendo &c. aut affectu & amore desiderendi, eidem ejusmodi bona nondum habita desiderando, optando, ac, cum opus est, pro posse procurando. Et hoc ipsum volunt SS. PP. & DD. docentes: proximum diligendum esse *in DEO*, & *propter DEUM*; amicum in DEO, inimicum propter DEUM: *in DEO* nimirum, quatenus jam DEI per gratiam, ac justus est, amore vel affectu complacentiæ. *Propter DEUM* verò, ut si nondum est, DEI esse per gratiam, & justitiam incipiat; sic D. August. variis locis. Et indicat ipse

Salvator Joan. 13. *Mandatum novum do ut diligatis invicem, sicut dilexi vos.* Explicat D. Aug. *Tract. 65. in Joan.* Hoc est: ad quod dilexi vos, ut filii lucis sitis, & lucem habeatis. Mox iterum: *Sicut dilexi vos.* Quia enim DEUM dilexit in vobis, non quem habebamus sed ut haberemus. Sicut Medicus agrotum. Et rursum lib. De doctrina Christiana c. 2. explicant illud: *Diliges proximum tuum sicut te ipsum.* dicit: *Hæc regula dilectionis divinitus constituta est. ut DEUM propter se ex toto corde, & proximum diligas sicut te ipsum: ad quod, & propter quod te ipsum diligere debes.* Qui ergo amat homines, vel quia justus sunt, vel ut justus amare debet; scilicet in DEO, vel propter DEUM: sic enim & se ipsum amare debet in DEO propter DEUM, id est: vel quia justus est, vel quia justus sit. Sic D. August. Denique mirificum capit modus loquendi antiquorum DD. nimirum Charitate Divinâ proximum diligere idem esse velle proximum à DEO diligere, sibi que condilectum habere: nimirum aut affectu complacendo gaudente, aut affectu desiderii desiderando habere condilectum à DEO, hoc enim verè est pro tanto velle verum & omne salutare bonum in fonte suo, ac scaturigine. Advertis jam, unde laetorum & Divina Charitate flagrantium viros admirandus ille zelus in procuranda salute animarum; simulque notas miserandos defectus tantum circa dilectionem proximi? sed propter junctam nota manifestius.

IV. Proximus autem propter DEUM
diligitur.

Nimirum amore amicitiae supernaturali, & qui-24
dem tripliciter. 1. Ex parte *Principii*, amore
scilicet elicito ex habitu infuso Charitatis Divinae,
juxta dicta N. I. 2. Ex parte *motivi*, ut scilicet di-
ligatur proximus propter supernaturalem & ipsis-
simam Divinam Bonitatem in proximo participa-
tam: & verbo: quatenus aliquid Dei est, aut esse
potest, juxta dicta N. II. 3. Ex parte *objecti seu bo-
ni voluti*, ut scilicet proximo velimus principaliter
ipsum Deum, ac à Deo ordinata bona salutaria
tantum, juxta N. III. jam collige defectus amorum
à Divinà Charitate extraneorum.

I. Alienus à Charitate Divina Theologica est
omnis amor proximi naturalis tantum, scilicet ex
motivo naturali, utpotè quo diligimus hominem
ob ejus naturalem honestatem, bonitatem, comi-
tatem, vel quodcunque donum naturale, ei de ejus-
modi complacendo, vel desiderando, absque o-
mni ordine ad DEUM, adeoque nullo modo pro-
pter DEUM; nec consequenter est actus Charita-
tis Theologicae, nec meritorius; etsi per se ma-
lus non sit, imò honestus, & ad Charitatem merè
naturalem, & acquisitam spectans: hujusmodi e-
tiam ergà DEUM naturalem, & requisitam Cha-
ritatem supra admisimus. Caterùm bona natu-
ralia proximi, ut à DEO sunt, vel ad DEUM refe-
runtur, esse motivum Charitatis Theologicae, &
amoris supernaturalis jam ex dictis liquet.

II. Ad Charitatem Theologicam minimè spe-
ctat

Etat velle proximo illa bona, quæ ei salutaria sunt, seu ejus salutem spirituali vel aliorum minime conducunt, imò obsunt: quin talia ipsa Charitate Theologicâ positivè ipsi nolle possumus: Tunc v. g. improbo licitè potes nolle divitias, potentiam, dignitatem, scientiam &c. Quia vides quod istis abuti contra salutem suam, vel etiam in aliorum spirituale, vel temporale detrimentum, vel abuturum, sic enim non malè, sed bonè visum est cum ei secundum rectam rationem melior sit eorum bonorum privatio, quam possessio; sed hoc latius in 4. Præcepto de Charitate Theologica proximi.

III. Magis adhuc à divina Charitate alienus est omnis erga proximum amor concupiscentiæ tantum, quo nimirum is diligitur, quatenus nobis bonus, utilis, vel delectabilis est: quia hic amor naturalis est, & Politicorum, non Theologorum, et per se, & intrâ terminos honestatis, minimè moralis. Quod si verò diligamus proximum quatenus est bonus, & utilis nobis spiritualiter: patet Patrem spirituale, Confessarium, Prælatum, &c. num in ordine ad DEum & salutem nostram, esse sanè actus Charitatis Theologicæ: at non quatenus est amor concupiscentiæ erga proximum, quatenus est amor amicitiae erga nos ipsos, & ipsum DEum; nam amans proximum ut bonum sibi in ordine ad DEum, & salutem suam superiorem, plus quàm proximum amat se ipsum, & ipso adhuc magis DEum: Quia propter quod proximum quodque tale &c.

IV. Omnis amor formaliter, vel virtualiter non relatus in DEum Charitati Theologicae extraneus, vel etiam adversarius est, & peccaminosus. *Amor formaliter* relatus in DEum dicitur, qui defacto concipitur ex motivo Charitatis, & bonitatis Divinae, seu quo proximus defacto diligitur propter DEum, modo haecenus explicatô. *Virtualiter* verò relatus dicitur, quatenus amor proximi, vel alicujus creaturae continetur intrâ terminos honestatis secundum rectam rationem, & Legem Dei, seclusâ offensâ Dei, adeoque hoc ipso jam aliquo modo propter DEum, & aptus statim referri formaliter in DEum. Amor ergò solum formaliter non relatus in DEum, quâ talis, extraneus tantum est à Charitate Theologica: ac verò amor nec virtualiter quidem relatus in DEum, seu terminos rectae rationis & honestatis ita excedens, ut neque aptus sit referri in DEum Charitati etiam contrarius est, & peccaminosus dicitur amor creaturae inordinatus: de quo Sect. 4.

Ratio omnium haecenus dictorum de proximi dilectione à priori est: Quia Charitas Theologica pro suo per se primario objecto habet ipsum DEum, ideoque non potest se extendere, etiam secundario, nisi ad illa tantum bona, quae & quatenus ad DEum referuntur: ergò quidquid præter DEum, vel non propter DEum diligimus, non ex vera Charitate diligimus, nam vera Charitas est, quâ alicui verum bonum volumus: nullum autem verum bonum est, nisi solus Deus: ergò nihil nisi solus Deus, aut in ordine ad Deum diligi potest, & debet ex vera Charitate.

Et

Et hæc quidem de dilectione proximi quædam definitionem actûs satis: Nam cætera de obligatione Charitatis Divinæ erga proximum quædam actus internos & externos spirituales, corporales & peccatis oppositis, cum nihil faciant ad primæ præceptum Decalogi consultò differò ad præceptum secundæ tabulæ post quartum præceptum, quod alioquin breve est.

SECTIO II.

Charitatis Divinæ Obligatio.

SUMMARIUM.

26. *Præceptum Charitatis, ut affirmativum, duo continet: 1. amare DEUM debito modo; & 2. debito tempore.*
27. *Præceptum Charitatis est omnium maximum; & per se natura sub mortali obligans ad amandum DEUM.*
28. *Super omnia appetitivè saltem:*
29. *Et sine dubio etiam intensivè convenientissimum est creature rationali: quod tamen ob divinam Clementiam & nostram infirmitatem de præcepto non est.*
30. *Præceptum Charitatis per accidens sæpius obligat in triplici potissimum casu:*
31. *Per se verò nunquam obligare ad actum explicitum amoris DEI super omnia, olim quidem probabiliter dicebatur;*
32. *At modò non amplius post propositiones damnatas, ideòque.*
33. *Omninò tenendum, etiam quandoque per se obligare.*
34. *Præsertim post adeptum usum rationis ad id sufficientem.*
35. *Et probabilissimè in articulo mortis.*
36. *Ac valdè probabiliter (imò modò certè) etiam aliis in tempore, saltem aliquando in vita.*